

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Психолого-природничий факультет
Кафедра природничих наук з методиками навчання

Назва дисципліни	Біогеоценологія і біосферологія
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити, 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач	Мельник Віра Йосипівна
Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі	професор, канд. географічних наук
Е-mail викладача:	vugmel@gmail.com
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle, або на іншому ресурсі	https://pnmn.rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації проводяться за попередньою домовленістю кожного понеділка в 15 ³⁰ , ауд. 228 Он-лайн консультації по e-mail та Zoom

ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Біогеоценологія і біосферологія» є засвоєння здобувачами вищої освіти закономірностей формування, будову, поширення, розвиток та функціонування біогеоценозів і вивчення еволюції, структури та механізмів функціонування біосфери.

Основні **завдання** вивчення курсу «Біогеоценологія і біосферологія» полягають у:

- вивченні структури, динаміки і еволюції біогеоценозів в системі біосфери;
- усвідомленні закономірностей розвитку і механізмів функціонування біосфери;
- формування знань про динаміку та еволюцію біосфери, її ноосферний етап;
- умінні правильно використовувати отримані теоретичні знання у своїй науковій діяльності щодо визначення суті екологічних проблем довкілля, самостійно розробляти практичні заходи щодо покращення екологічного стану екосистем і біосфери в цілому.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК): -

Спеціальні (фахові) компетенції (СК):

СК2. Здатність встановлювати й аналізувати причинно-наслідкові та ієрархічні взаємозв'язки у структурі та функціонуванні природних систем різного рівня організації і моделювати динаміку їх розвитку.

СК3. Здатність аналізувати природні явища та процеси з точки зору сучасних концепцій розвитку природознавства з метою формування інтегрованих знань про природу.

СК13. Здатність до усвідомлення сутності взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміння стратегії сталого розвитку та застосування сучасних природоохоронних технологій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Застосовувати міждисциплінарні зв'язки між фундаментальними науками з метою оновлення та інтеграції знань у формуванні цілісної природничо-наукової картини світу.

ПРН8. Аналізувати й пояснювати закономірності функціонування природних систем з використанням сучасних досягнень природничих наук для їх охорони, збалансованого природокористування і відтворення.

ПРН9. Володіти сучасною термінологією, науковими поняттями, концепціями і фундаментальними теоріями природничих наук, біології, фізики та хімії.

ПРН18. Розуміти сутність взаємозв'язків між природним середовищем, людиною й суспільством та пояснювати стратегію сталого розвитку і принципи збалансованого природокористування.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Ефективність засвоєння матеріалу дисципліни «Біогеоценологія і біосферологія» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріали природничих наук фізики, хімії, біології під час навчання на I рівні освіти.

В навчальній діяльності факультету використовуються як внутрішня, так і зовнішня мотивація здобувачів вищої освіти, а саме: різні методи заохочення, стимулювання, які визначають спрямованість, інтенсивність навчання і сприяють проявам творчих здібностей та креативності здобувачів вищої освіти, розуміння значення навчання для майбутнього життя, бажання заслужити авторитет серед товаришів і викладачів.

Спільна (групова) діяльність полягає у виконанні здобувачами вищої освіти командних завдань, роботі у малих групах під час дискусій та їх взаємоконтролі..

Самостійна робота здобувачів вищої освіти сприяє більш успішному засвоєнню навчального матеріалу, формуванню нових понять, більш високому рівню засвоєння знань.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль 1. Будова, структурна організація, динаміка та продуктивність біогеоценозів

Тема 1. Біогеоценоз, етапи розвитку.

Співвідношення понять «біогеоценоз» і «екосистема». Біогеоценоз, його склад, функціонування. Абіотичні компоненти біогеоценозу. Біоми. Біотичний компонент біогеоценозу.

Тема 2. Будова і структура біогеоценозу.

Загальна будова і структурні компоненти біогеоценозу. Просторова структура біогеоценозу. Просторовий розподіл живих організмів в лісових і лугових співтовариствах. Біогеогоризонти. Горизонтальна структура біогеоценозів. Мозаїчність і його визначальні фактори. Біогеоценозичні

парцели. Синузії. Концепція фітогенних полів. Поняття стації. Взаємовідносини популяцій в складі біогеоценозів. Типи взаємовідносин в ценопопуляціях.

Тема 3. Динаміка і еволюція біогеоценозів.

Динаміка біогеоценозів. Циклічні зміни біогеоценозів. Флуктуації. Сукцесії і еволюція біогеоценозів. Екзогенні і ендегенні сукцесії. Прості і складні автогенні сукцесії. Первинні і вторинні сукцесії. Концепції клімаксу. Концепція екологічної ніші і її характеристики.

Тема 3. Фітоценоз як основа наземних біогеоценозів

Фітоценоз як фундаментальна основа наземних біогеоценозів. Структурно-функціональні характеристики фітоценозу. Склад та екологічні групи фітоценозів. Взаємовплив організмів в фітоценозах. [Класифікація фітоценозів](#). [Динаміка фітоценозів](#). Територіальна структура рослинного покриву.

Тема 4. Продуктивність біогеоценозів.

Структурно-функціональна організація і продуктивність наземних біогеоценозів. Основні етапи використання речовин і енергії в екосистемах. Закон 10%. Продуктивність і продукція. Основні поняття і показники продуктивності. Первинна та вторинна продукція. Методи розрахунку продукції. Екологічна ефективність екосистем.

Тема 5. Енергетика біогеоценозів.

Енергетичний обмін та функціонування біогеоценозів. Трофічна структура і потік енергії в біогеоценозах. Екологічне значення першого і другого закону термодинаміки. Харчові ланцюги, мережі, трофічні рівні, екологічні піраміди мас, чисел та енергії. Біогеоценозичні кругообіги речовин. Цикли і типи біологічного кругообігу.

Змістовий модуль 2. Стабільність біосфери, ноосфера, управління біосферою

Тема 6. Структура і динаміка біосфери.

Поняття і сутність біосфери. Місце біосферології серед природничих

наук. Еволюція біосфери. Склад біосфери, її компоненти. Вертикальна і горизонтальна структура біосфери. Основні екосистеми біосфери. [Лісові екосистеми](#). [Прісноводні екосистеми](#). [Екосистеми світового океану](#). Динаміка біосфери. Жива речовина і її енергія. Геохімічна робота живої речовини. Енергетичний баланс біосфери. Біогеохімічні цикли у біосфері.

Тема 7. Ноосфера, управління біосферою.

Біосфера як гомеостатистичний регулятор. Стабільність біосфери. Сучасна інтерпретація теорії ноосфери Вернадського. Біосферні закони і глобальні екологічні проблеми. Дисбаланс природних колообігів речовин. Природні причини кліматичних змін. Діяльність людини і сучасний стан біосфери. Управління біосферою.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Голубець М.А. Екосистемологія. Львів: Поллі, 2000. 316 с.
2. Журавлева Г.Ф. Основы учения о биосфере (общие вопросы). Учебное пособие. / Г.Ф. Журавлева, Д.К. Магзанова. М.: КноРус; Астрахань: АГУ, Астраханский университет, 2016. 64 с.
3. Кучерявий В.П. Екологія. Львів: Світ, 2000. 500с.
4. Сытник К. М., Брайон А. В., Гордецкий А. В. Биосфера. Экология. Охрана природы. Справочное пособие / Под ред. К. М. Сытника. К.: Наук. думка, 1997. 524 с.
5. Вернадский В.И. Химическое строение биосферы и ее окружения. М.: Наука, 1997. 339 с.

Додаткова:

6. Башкин В.Н., Касимов Н.С. Биогеохимия. М : Научный мир, 2004. 635 с.
7. Дмитрук Ю., Бербець М. Основи біогеохімії. Чернівці : Книги ХХІ, 2009. 336с

8. Лебедева Н. В., Дроздов Н. Н., Криволуцкий Д. А. Биологическое разнообразие. М.: ВЛАДОС, 2004. 432 с.
9. Орлов А. С., Безуглова О. С. Биогеохимия. Ростов-на -Дону.: Феникс, 2000.
10. Панасенко В. Упровадження ідей В.І. Вернадського в навчально-виховний процесі викладання курсу «Біосферологія». 2009. С.68-71.
11. Цветков В.Ф. Лесной биогеоценоз. Архангельск, 2003. 2-е изд. 267 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

https://mon.gov.ua/ua	Міністерство освіти і науки України
http://nbuv.gov.ua/node/554	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
http://libr.rv.ua/ua/	Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека
https://ulibrv.com.ua/	Рівненська обласна бібліотека для молоді
http://library.rshu.edu.ua/	Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету (РДГУ)
http://roippo.org.ua/index.php	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
https://undip.org.ua/rubric/metodrec/	Інститут педагогіки НАПН України: методичні рекомендації

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Для організації освітнього процесу необхідне інформаційне, технічне та програмне забезпечення. Інформаційне забезпечення становлять бібліотечні фонди РДГУ, можливість роботи у мережі Інтернет (комп'ютерні класи), робота власного сайту та мобільні пристрої для оперативної комунікації. У міжсесійний період здобувачу вищої освіти необхідна наявність комп'ютерної техніки та оргтехніки для виконання завдань самостійної роботи.

Прикладне програмне забезпечення:

- текстовий редактор MS Word для створення документів;

- Microsoft EXCEL для табличної обробки та аналізу даних;
- програма для створення презентацій (Microsoft Pover Point).

ВИДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Код компетентності і (згідно ОПШ)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
СК2.	Здатність встановлювати й аналізувати причинно-наслідкові та ієрархічні взаємозв'язки у структурі та функціонуванні природних систем різного рівня організації і моделювати динаміку їх розвитку.	ПРН8.	Аналізувати й пояснювати закономірності функціонування природних систем з використанням сучасних досягнень природничих наук для їх охорони, збалансованого природокористування і відтворення.	МН 1,2, 3,4,7.	МО 2,3,7,8, 9.
СК3.	Здатність аналізувати природні явища та процеси з точки зору сучасних концепцій розвитку природознавства з метою формування інтегрованих знань про природу.	ПРН4.	Застосовувати міждисциплінарні зв'язки між фундаментальними науками з метою оновлення та інтеграції знань у формуванні цілісної природничо-наукової картини світу.	МН 1,2, 4,6,7.	МО 2, 4, 7, 8,9.

		ПРН9.	Володіти сучасною термінологією, науковими поняттями, концепціями і фундаментальними теоріями природничих наук, біології, фізики та хімії.	МН 1, 4,6,7.	МО 2,4,6,7,8.
СК13.	Здатність до усвідомлення сутності взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміння стратегії сталого розвитку та застосування сучасних природоохоронних технологій.	ПРН18.	Розуміти сутність взаємозв'язків між природним середовищем, людиною й суспільством та пояснювати стратегію сталого розвитку і принципи збалансованого природокористування.	МН 1,2, 3,4,5.	МО 2,4,5,6, 8.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 –екзамени;

МО2 –усне або письмове опитування

МО3 - колоквіум,

МО4 –тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 –залік.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
при вивченні дисципліни «Біогеоценологія і біосферологія»**

Поточний контроль та самостійна робота								
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2		Контроль- льна СРС (2контр.)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	8	8	8	8	8		
Модульний контроль - 10					Модульний контроль - 10		16	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

**СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
В РІВНЕНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

Згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги	високий (творчий)	відмінно

			викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності		
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	достатній (конструктивно-варіативний)	добре
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, зпоміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, зпоміж яких є значна кількість суттєвих	середній (репродуктивний)	задовільно
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його		

			відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

Критерії оцінювання

В університеті діє система оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти, що реалізується в ході виконання і захисту практичних/лабораторних робіт та модульного контролю, для яких визначено мінімальну кількість балів, яку слід набрати для формування рейтингового балу здобувачів вищої освіти та виставлення його у залікову книжку і відомість успішності здобувачів вищої освіти з відповідними оцінками. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного й підсумкового модульного контролю. При оцінюванні усної відповіді здобувача вищої освіти оцінюються:

- логічне висвітлення відповіді відповідає змісту питання;
- вміння підтверджувати відповідь прикладами та фактами;
- вміння впроваджувати елементи теорії у практику роботи школи;
- вміння застосувати теоретичні знання в конкретних шкільних умовах.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за додаткові заохочувальні завдання для індивідуальної та самостійної роботи: створення відеофрагментів до уроку, участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо (бали) тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспиту.

Завдання оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно. За кожну пропущену лекцію вище дозволеного здобувач вищої освіти пише реферат на тему видану викладачем. Для отримання заліку потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою.

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Основне завдання – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою. При поточному контролі використовували усне опитування, виступи студентів при обговоренні теоретичних питань та колоквіуми.

Модульний контроль забезпечував оцінку результатів навчання студентів на проміжних етапах їх навчання (змістові модулі) і проводиться в письмовій формі (контрольна робота).

Підсумковий модульний контроль забезпечував оцінку результатів навчання здобувачів вищої освіти на заключному етапі і проводиться в усній формі у вигляді семестрового заліку.

Методи контролю

Модулі передбачають такі форми контролю:

- усне опитування під час практичних занять та захист результатів виконання практичних робіт;
- контроль рівня теоретичних знань здобувачів вищої освіти у формі модульної контрольної роботи;
- контроль за самостійною роботою здобувачів вищої освіти у формі контрольної роботи;
- захист завдань самостійної роботи здобувачів вищої освіти у формі колоквиуму;
- модульний залік.

Усні відповіді оцінюються за такими критеріями:

1 бал – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; відповідь хаотична, фрагментарна; відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

2 бали – відповідь послідовна, недостатньо структурована; роз'яснення переважної кількості позицій (без виділення основних позицій); використання тексту лекції та одного підручника.

3 бали – відповідь логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників.

4 бали – відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, власні наукові доробки; наведення власних прикладів; порівняльний аналіз.

Практичні навички оцінюються за результатами виконання практичних робіт. Максимальною кількістю балів оцінюється практична робота з виконаними всіма завданнями, відповідями для самопідготовки та

оформленими висновками – 3 балами. Загалом за усі практичні і лабораторні роботи здобувач отримує 28 балів.

Підсумковий контроль – залік.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Відвідування та активність здобувачів вищої освіти на лекціях:

1,0 бал - за 2 академічні години занять;

Перевірка готовності здобувачів вищої освіти до виконання практичної роботи:

1,0 бал - за засвоєння теоретичного матеріалу однієї практичної роботи;

Своєчасне виконання та результативний захист практичної роботи:

3 бали - за правильне, своєчасне виконання практичної або лабораторної роботи, оформлення висновків та захист результатів роботи;

Контрольна робота з самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

8 балів – здобувач вищої освіти логічно, правильно відтворює навчальний матеріал, самостійно аналізує та розкриває суть питання, формує узагальнення та висновки;

6 балів – здобувач вищої освіти правильно відповідає на поставлені запитання, обґрунтовує відповіді з окремими неточностями;

3 бали – здобувач вищої освіти дає визначення окремих логічних понять, в загальному відповідає на поставлені питання;

1 бал – здобувач вищої освіти фрагментарно відповідає на питання, але не в змозі зробити висновки.

Заохочувальні бали нараховуватимуться за такі види роботи:

– участь здобувача вищої освіти у науковому гуртку – 5 балів,

– участь здобувача вищої освіти у конкурсі студентських наукових робіт – 5 балів;

- участь здобувача вищої освіти у науковій студентській конференції – 3 бали;
- публікація тез чи наукової статті – 3-5 балів відповідно;
- призове місце в 2 турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт, або олімпіади з природничих наук:
 - I місце – 15 балів;
 - II місце – 10 балів;
 - III місце – 8 балів.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу в Інституті педагогіки і психології Рівненського державного гуманітарного університету здобувачі вищої освіти, викладачі, лаборанти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти, Положення про державну атестацію здобувачів вищої освіти тощо. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти вимоги та правила поведінки на заняттях, доводить до їх відома про методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. Система вимог і правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях включає обов'язкову присутність здобувача під час практичного заняття; недопустимість запізень на заняття; заборона користування під час заняття мобільним телефоном, планшетом, чи іншими мобільними пристроями; відповідальність за несвоєчасне виконання завдань, поставлених викладачем тощо.

В методичних рекомендаціях щодо виконання різних видів робіт, конкретизуються вимоги до їх виконання, вказується форма представлення здобувачем вищої освіти відповідей у різних форматах (усна відповідь, реферат, презентація, відеоматеріал тощо), що передбачає можливість самоконтролю та досягнення результатів навчання.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Основною функцією системи запобігання та виявлення текстових запозичень є підвищення якості навчання, розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації, необхідність самостійності та індивідуальності створення авторської роботи.

Метою впровадження системи запобігання та виявлення текстових запозичень є формування вимог дотримання наукової етики, підвищення відповідальності науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти за виявлення плагіату у їхніх роботах. Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу, (реферат, презентацію тощо) повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в індивідуальній роботі здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повторно виконує індивідуальні завдання, які передбаченні у силабусі.

Перевірку робіт здобувачів вищої освіти на наявність у них текстових запозичень перед допуском до доповіді, чи захисту кваліфікаційної роботи проводять за допомогою системи StrikePlagiarism.com, яка рекомендована МОН України.